

Surat i Pablo ki TITO Kepurisan et itueng Surat ki Tito

Itueng si Tito sembatung taaw teyeg et bangsa et Griego. Ating timpu, si Tito subur nega. Ya pengandel ki Jesus Kristo, sabab mekekingeg ye menge' ketulduan i Pablo, beke' penabang ya et keradya i Pablo, na kepengandel-ngendelen banar ya.

Dye nemengduntin memerita' et lein-leing lungsud na ba' embe pegpeebaran i Pablo. Sembatung lungsud na neruntinan pegngeranan dye pulew et Kreta. Megdemikian gasi ganang memengugad eset ating pulew, si Tito nemuhun ki Pablo na tumerna mena et senung kekwiten apang menimuru et menge' taaw neng nemen-gandel ki Jesus.

Atu' et itueng Kesuratan, si Pablo nenuldu' ki Tito enukwan menge' taaw megmendyaring pegibuten na mengandel ki Jesus, subali' pilinen beke' ba' enu menungang pinegeratan. Ya gasi tinulduan i Pablo na sugiran ipetaren menge' meyaat neng menunuldu' pasal et beres et Empu', sebarang penuldu' et kaya megsusugat, punsabab et menge' ketulduan dye, menge' mengengandel i Jesus pemegbe'banta beke' pe-megbe'bagi'.

Ketulduan et itueng Surat

Imrewen 1:1-4

Menge' Arat et Menge' Pegibuten et Simbahan
1:5-9
Pasal et Menge' Membut na Menunuldu' 1:10-
16
Ating Banar na Ketulduan 2:1-15
Menge' Arat et Menge' Mengengandel ki Jesus
Kristo 3:1-11
Pineginduan dut Emuring Beres i Pablo 3:12-15

¹ Aku si Pablo na megsusurat et itue. Samat uripen aku et Empu', beke' aku sembatung apostol* i Jesus Kristo.

Na, dinaak Ye aku apang ipepangger pegandel et menge' taaw neng pinili' et Empu' apang mengandel banar Kenye. Na, dinaak gasi aku apang iperarem pegkesewd dye et kebnanan neng tuldu' pasal et Empu' apang mengebiyagan tyu kyun dut kebentelan. ² Angkansa, marap tyu biyag neng kaya seskeran, sabab tinange' ne kityu et Empu' itueng biyag mura binaal ye dunya'. Empu' megtuman na diki mengembut. ³ Segwa', tiban timpu neng pinili' et Empu' apang ipabar Menungang Abar pasal et kebiyagan neng kaya keskeran. Pinengarap daken itueng pegpeabar sigun et tahag daken et Empu' neng pemawi' kityu et kedusaan et keselaan tyu.

---

* **1:1** 1:1 apostol - ingin bersen Mengengabar et Empu', etawa sembatung taaw deaken dut Menungang Abar et Empu'. Dut Biblia, ingin bersen gasi sembatu eset atin menge' sempulu' duwang pepengeran i Jesus Kristo, ating Yegang et Empu', sampay ipeabar ye pasal si Jesus mendyaring ating bugtung na mengelet dut Empu' beke' taaw.

⁴ Megsusurat ku dimu, Tito. Sama ke et banar neng dakeng yegang sabab pegandel mu't Empu' sama gasi et pegandel ku et Empu'.

Pesebiyen ku ikew et penelengin, na mele-bayan mu ingasi' beke' menungang pemilugan neng teyeg dut Empu' Ama' beke' dut ki Jesus Kristo neng pemawi' kityu et menge' keselaan tyu.

Menge' Arat et Menge' Pegibuten et Simbahan

⁵ Tinektak ku ikew dut Kreta sabab ipekin-unga ku dimu menge' ginis neng kekurangan. Angkansa, memili' ke et menge' pegibuten et ketingtindungan et mengengandel dut embeng lungsud kuyun et tahag ku dimu. ⁶ Pilina' subali' kaya seweyan kenye. Ba' mengesawa, subali' sembatung esawa lang. Subali' gasi mengengandel et Empu' menge' keyegangan ye beke' mesinunuren et menge' megurang dye beke' menge' ibang taaw, etawa diki mekeiregan. ⁷ Pegibuten et ketingtindungan et mengengandel megbebegbeg et menge' mengengandel et Empu' sabab pinebegbeg ya et Empu'. Angkansa, subali' kaya lang seweyan kenye et menge' taaw. Subali' kaya mabbu ya beke' kaya meinisgen ya. Kaya peglangu ya. Subali' diki menuntuk ya. Subali' gasi kaya meleug ya et peguntung. ⁸ Imbes, menunga ya tumerima et menunumbaley kenye. Meginaay ya gasi megkeradya et menunga dut menge' taaw. Subali' meteng ya et pikiran ye apang megkesewd memili' et menungang keradya. Subali' metigna' keradya ye dut menge' sebaya' ye. Apang metuman ye kegeayan et

Empu', subali' mesinunuren sampay meteng dut keinginan et diri ye. ⁹ Subali' mepangger pegandel ye dut beres et Empu' neng tinuldu' et menge' apostol apang mepeksan ya menge' taaw pebiya' et kebnaran neng pegtuldu' ye. Mepebnaran ye gasi sala' neng pegtuldu' et menge' taaw neng megsungsang et kebnaran neng tuldu'. Merali', ipesewd ye kedye pasal et menge' sala' dye dut ketulduan dye.

Pasal et Menge' Membut na Menunuldu'

¹⁰ Subali' kwantin keradya et menge' pegibuten et ketingtimungan et mengengandel sabab mekansang taaw neng kaya mesinunuren. Itueng menge' taaw kaya mesinunuren, pegtuldu' dye kaya kegunaan beke' pemengakal dye. Lebing meyaat menge' menunuldu' neng siminunud tagna' et arat et menge' taw't Judio. Peglelemuran nega pegtuldu' dye et arat et menge' Judio. ¹¹ Subali' ipetngew mu beke' menge' pegibuten et ketimung-timungan atin pegkeredyanen et menge' menunuldu' et sala', sabab pegeriweraen dye menge' megusba dut senung menge' benwa. Misan diki sugat ituldu', pegtuldu' dye apang kepirak dye lang. ¹² Misan sebaya' dye dut Kreta neng keblan dye et tarus ne negsugid, kwan, "Menge' taw't Kreta daran membut beke' menge' setwa' dye sampay menge' mesua' neng meyahu'." ¹³ Banar bineres ye sabab kwantin banar pegkeradya dye. Sabab et itue, bulaga' dye banar apang tumigna' pegandel dye. ¹⁴ Endey ne pengendelan dye ketuturanan et menge' taw't Judio, etawa menge' pitua et

menge' taaw neng negmendi' et kebnaaran neng tuldu'. ¹⁵ Keberbenaran itueng tuldu', na menunga ginsan neng ginis dut menge' taaw na metigna' neng pikiran. Segwa', dut menge' taaw neng meyaat, beke' mendi' mengandel et Empu', kaya metignang ginis. Meyaat pelan penedseled sampay pikiran dye. ¹⁶ Angkansa, kwantin arat et itueng menge' taaw. Pegsugiren dye dut menge' taaw na pengandel dye et Empu'. Segwa', pepesunguan dye't Empu' keradya dye. Kaya mesinunuren dye beke' kaya mekekeradya dye et menunga. Angkansa, keiseg-iseg dye eset pemiri' et Empu'.

2

Ating Banar na Ketulduan

¹ Segwa', ikew, ituldua' inyet keberbenaran neng tuldu'. ² Isugira' dut kegunngurangan neng lelaki na subali' meteng dye et peglangu. Subali' taaw esipen dye sabab et menungang keradya dye. Subali' gasi meteng dye apang megkesewd memili' et kenunganan. Subali' mepangger daran pegandel beke' pegkasi dye dut Empu'. Subali' mesandal dye. ³ Isugira' gasi dut kegunngurangan neng libun, na subali' metigna' keradya apang mepebiri' dye na pegesipen dye Empu'. Subali' kaya melinimut dye beke' endey peuripen et mekelangu, segwa' menuldu' dye et kenunganan. ⁴ Apang mebibit et kegunngurangan neng libun menge' keyegangan neng libun, na kesien dye esawa dye sampay menge' keyegangan dye. ⁵ Subali' gasi et itueng

menge' kelilibunan na metulduan dye. Subali' meteng dye apang megkesewd memili' et kenunganan. Subali' metigna' dye dut esawa dye beke' mepengna' et keradya dut benwa, sampay meayad. Subali' gasi mesinunuren dye et esawa dye apang kaya mesugid tudyu dut beres et Empu'.

⁶ Kwantin gasi tulduan menge' keyegangan neng kelelekian, na subali' meeteng et kedyeng diri' apang megkesewd memili' et kenunganan.

⁷ Angkansa, ikew, pebirini' et menungang limbagan et keradya dut ginsan neng ginis. Etura' pegtuldu' mu, angkansa, subali' metigna' itue, kaya udyu'. ⁸ Gemita' metigna' neng bebresan apang diki ke seweyen et menge' kebanta mu. Meglelew dye lang sabab kaya selaan dye kityu.

⁹ Bilini' gasi menge' uripen na subali' mesinunuren dye et pegtitimuruen dye. Endey dye summal apang kesiyen keradya dye kedyeng begerar.

¹⁰ Isugira' kedye na endey dye menakew eset pegtitimuruen dye. Mepengendelan dye dut ginsan neng ginis apang mepebiri' dye kenunganan et tuldu' et Empu' tyu neng mekepuwas et menge' keselaan tyu.

¹¹ Angkansa, mekedyaring keredyanen tinahag damen sabab pinesewd et Empu' na ingasi' ye. Sampay, sabab et ingasi' et Empu', mekebawi' set ginsan neng taaw et keselaan dye. ¹² Ating ingasi' et Empu' puun sabab telikuran tyu meyaat neng kebiyagan beke' pikiran pasal et mesewalang keinginan. Angkansa, subali' dut ginsan neng keradya tyu na maya pegeteng beke' ketignaan. Subali' gasi meinempuen biyag tyu atu't dunya'

tiban, ¹³ kwit megtetagey tyu sabab et tantung pegarap tyu, et pegatu' i Jesus Kristo. Empu' Ya neng mebasag et ginsan beke' pemawi' kityu et kedusaan et menge' keselaan tyu. Dut pegdateng ye, mebiri' tyu ketlangan ye. ¹⁴ Natey si Jesus Kristo apang mebawi' tyu teyeg et ginsan neng meyaat. Gaay i Jesus na menge' atey tyu mengdyaring metigna', beke' mengdyari taaw Ye kityu, apang megay tyu lang megkeradya et kenunganan.

¹⁵ Angkansa, ituldua' ginsan neng bineres ku dimu. Gemita' gees mu et kepegbe'baya' et pegbulag beke' pegpeksan. Kas leew et misan sinu.

3

Menge' Arat et menge' Mengengandel i Jesus Kristo

¹ Iperendema' dut menge' mengengandel et Empu' na subali' pesakup dye et menge' peg-ibuten et gobyerno neng megmimilik. Subali' sumunud dye beke' mepenanyap dye megkeradya et menunga. ² Isugira' gasi kedye na endey dye meres et meyaat dut misan sinu. Endey dye gasi memanta, imbes memres et menungang bebresan. Subali' esipen dye ginsan taaw.

³ Subali' sunuren tyu itueng menge' beres, sabab awam tyu tagna'. Tagna' kaya mesin-unuren tyu. Nalam tyu sabab et kereatan. Samat uripen tyu et menge' keinginan et diri beke' kelemian neng mesewala sabab diki meliasan tyu menge' itue. Meraat tagna' kebiyagan tyu. Kityu pegisgan et sebaya' beke' dye pegreaten

tyu. ⁴ Segwa', pinemaap et Empu' menge' keselaan tyu, ganang nepesewd kityu kenunganan beke' pegkasi et Empu' neng Mememawi' tyu. ⁵ Na Empu' nekebawi' kityu diki sabab et metigna' neng keradya tyu, imbes sabab lang et ingasi' ye. Samat ipinengyegang tyu peuli' beke' samat pinemesaan tyu apang tignaen tyu dut kereatan. Pinebagu ne biyag tyu et Menungang Nakem na Empu'. ⁶ Pinesurung banar et Empu' Menungang Nakem Ye apang maya' Ya dut damen neng menge' mengandel ki Jesus Kristo neng Mememawi' tyu. ⁷ Angkansa, sabab et kelang ingasi' et Empu', pinetigna' Ye kityu. Sama tyu ne et memumusaka' sabab tantung pegarap tyu na biyag neng kaya keskeran dut langit binggey ne kityu et Empu'.

⁸ Mandel ating pegsugiren. Gay ku pengendelan myu itue apang menge' mengengandel et Empu' meinget megkeradya et kenunganan. Menunga atin sampay maya' kegunaan et ginsan taaw. ⁹ Segwa', liasi' kerupangan neng pegingkut-ingkut beke' pegusul et ngaran et menge' kegunngurangan. Kas kesagka' sampay kas pegdawa pasal et Keseraan et menge' taw't Judio, sabab kaya keguna-guna menge' itue. Keraat lang atin. ¹⁰ Bulaga' et kasa seked ikeruwa mayang taaw neng sebaan et pegpekparak dut pegtingtimung et menge' mengengandel et Empu'. Pegketbes, ba' diki ya menelinga, pereyuni' ne ya. ¹¹ Nesewran mu ne meraat banar sampay negsala' ating taaw. Nesewran ye ne gasi ne sala' ya.

Pineginduan dut Emuring Beres i Pablo ki Tito

¹² Ba' pinesentin ku net bangsa et Kreta si Artemas, etawa si Tikiko, sekapa' banar na kesurung ke daken dut lungsud et Nikopolis, sabab nepikir ku duntin pelibuasan ku et timpu et meregramig. ¹³ Tebangi' banar si Senas neng menenenggung, beke' si Apolos et pegpanew dye. Tentua' na diki kurangan dye et misan enu. ¹⁴ Subali' megkesewd gasi menge' sebaya' tyu neng mengengandel, na megpengna' dye megkeradya et menunga. Subali' ketabang dye et menge' kesigpitan et sebaya' dye. Subali' diki meylang kegunaan et pengebiyagan dye.

¹⁵ Ketimpusan et surat ku dimu pegimrewen ke et ginsan neng menge' iba ku. Imrewa' gasi menge' iba tyung mengengandel na megkasi damen. Ingesian kew ginsan teyen et Empu' Banar dut Langit.

**Bagung Pinegsulutan et Empu'
Brooke's Point Palawano: Bagung Pinegsulutan et
Empu' New Testament+**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Brooke's Point Palawano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

191b5ab1-31e1-5b8e-a38c-575a2a24d6f7